

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

20 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte – Petru Ursache,
judecătorii – Petru Moraru, Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti și Nadejda
Toma

judecând, fără citarea părților, recursul în anulare prin care se solicită
casarea sentinței Tribunalului militar al diviziei nr. 73 pușcași din 15 ianuarie 1945,
declarat de Procurorul General Adjunct, Igor Serbinov, în cauza penală în privința
lui

Chițan Piotr Gheorghievici, *născut în anul 1925,
originar s. Fălești, jud. Bălți, fără antecedente
penale,*

Șoldan Mihail Dmitrievici, *născut în anul 1925,
originar s. Fălești, jud. Bălți, fără antecedente
penale,*

și

Știrceac Ivan Nicolaevici, *născut în anul 1920,
originar s. Fălești, jud. Bălți, fără antecedente
penale,*

*Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:
instanța de recurs în anulare: 15.08.2016 – 20.09.2016.*

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Tribunalului militar al diviziei nr. 73 pușcași din 15 ianuarie 1945, Chițan Piotr, Șoldan Mihail și Știrceac Ivan au fost condamnați în baza art. art. 19-58-1 „b”, 58-11 Cod penal al RSFSR, fiecare la 10 ani închisoare, cu interdicție în drepturi pe termen de 5 ani.

2. Potrivit sentinței, Chițan Piotr, Șoldan Mihail și Știrceac Ivan au fost recunoscuți vinovați și condamnați pentru faptul că, fiind mobilizați în armata roșie și nedorind să-și exercite serviciul militar, în luna decembrie 1944, aflându-se în regimentele de rezervă, iar mai apoi de pușcași, prin înțelegere prealabilă între ei, au avut intenția să trădeze patria și să treacă de partea inamicului.

Odată cu ieșirea regimentului spre linia frontului, inculpații urmau să treacă de partea inamicului, să se înroleze în serviciul armatei germane sau să se angajeze la serviciu la întreprinderile inamicului.

3. Procurorul General Adjunct, Igor Serbinov, a declarat recurs în anulare, invocând temeiul prevăzut de art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea sentinței Tribunalului militar al diviziei nr. 73 pușcași din 15 ianuarie 1945, cu încetarea procesului penal și reabilitarea condamnaților, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea acestora la răspundere penală.

În susținerea celor menționate în textul recursului în anulare, Procurorul General Adjunct a invocat faptul că în cadrul anchetării și examinării cauzei nu au fost acumulate suficiente probe care pot servi drept motiv pentru declararea condamnaților Chițan Piotr, Șoldan Mihail și Stîrceac Ivan vinovați de săvârșirea infracțiunilor prevăzute art. art. 19-58-1 „b”, 58-11 Cod penal al RSFSR.

Instanța nu a stabilit că acțiunile condamnaților erau îndreptate împotriva potențialului militar, independenței statale sau inviolabilității teritoriale a URSS, după cum prevăd dispozițiile art. art. 19-58-1 „b”, 58-11 Cod penal al RSFSR

La fel, instanța de judecată a încălcat dreptul condamnaților la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Astfel, consideră recurentul că, condamnarea lui Chițan Piotr, Șoldan Mihail și Stîrceac Ivan constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, întrucât a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

4. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 452 alin. (1), coroborat cu art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 3 al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 07 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru „trădare de patrie”.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că, Chițan Piotr, Șoldan Mihail și Stîrceac Ivan au fost condamnați la 15 ianuarie 1945, prin sentința Tribunalului militar al diviziei nr. 73 pușcași, pentru săvârșirea unor infracțiuni contrarevoluționare, în lipsa elementelor infracțiunii incriminate.

Rezultă că, instanța a ignorat în mod vădit principiile și normele unanim recunoscute și fundamentale ale unui proces penal echitabil, conform cărora orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, de către o instanță imparțială, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit găsește prezente în speța vizată motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Chițan Piotr, Șoldan Mihail și Stîrceac Ivan în baza art. art. 19-58-1 „b”, 58-11 Cod penal al RSFSR, cu casarea acesteia și, în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu încetarea procesului penal, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, și reabilitarea condamnatului.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare de pe rol devine pasibil admiterii, cu casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal, din motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

5. În conformitate cu art. art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), 453 alin. (1), 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admite recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Igor Serbinov, se casează sentința Tribunalului militar al diviziei nr. 73 pușcași din 15 ianuarie 1945, cu încetarea procesului penal în privința lui **Chițan Piotr Gheorghievici, Șoldan Mihail Dmitrievici și Stîrceac Ivan Nicolaevici**, condamnați în baza art. art. 19-58-1 „b”, 58-11 Cod penal al RSFSR.

Chițan Piotr Gheorghievici, Șoldan Mihail Dmitrievici și Stîrceac Ivan Nicolaevici sunt reabilitați în fața societății și reintegrați în drepturi.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 20 septembrie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Nadejda Toma